

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DM-I.3114.1.2023
Warszawa, 14 kwietnia 2023 r.

Prof. Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: oświadczenia senatora Jana F. Libickiego w sprawie wydatków funduszy pozabudżetowych

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 lutego 2023 r. (znak: BPS/043-59-2094/23) dotyczące oświadczenia złożonego przez senatora Jana Filipa Libickiego podczas 59. Posiedzenia Senatu RP w dniu 22 lutego 2023 r. w sprawie form i skali wydatków lokowanych poza budżetem państwa oraz w nawiązaniu do pisma Ministra Finansów z dnia 22 marca 2023 r. (znak: BP10.054.3.2023) przekazuję poniżej wyjaśnienia w zakresie Funduszu Termomodernizacji i Remontów, Funduszu Doptat, Rządowego Funduszu Mieszkaniowego oraz Funduszu Strefowego.

1. Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Ze środków funduszu pokrywane są wydatki związane z realizacją:

- 1) **programu TERMO nadzorowanego przez Ministra Rozwoju i Technologii** - w ramach programu wspierana jest poprawa efektywności energetycznej - co do zasady - budynków wielorodzinnych. Środki przeznacza się na termomodernizację, remonty, instalacje odnawialnych źródeł energii, podłączenie do sieci ciepłowniczych, wymianę źródeł ciepła na źródła odnawialne. Głównymi beneficjentami są wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, gminy, towarzystwa budownictwa społecznego/społeczne inicjatywy mieszkaniowe i inni właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych.
- 2) **programu „Stop Smog” nadzorowanego przez Ministra Klimatu i Środowiska** – program jest skierowany do gmin, które koordynują wymianę źródeł ciepła oraz

termomodernizację budynków jednorodzinnych, w których mieszkają najubożsi mieszkańcy gminy.

Podstawą prawną funkcjonowania funduszu jest ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o *wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków* (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, z późn. zm.). Fundusz został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego na podstawie art. 23 ust. 1 powyższej ustawy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 wskazanej powyżej ustawy, na fundusz składają się:

- środki przekazywane z budżetu państwa – w wysokości określonej w ustawie budżetowej;
- środki przekazane przez Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 1961, z późn. zm.);
- środki Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa przekazane na podstawie art. 33Ib ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa;
- odsetki od lokat środków Funduszu w bankach;
- wpływy z inwestycji środków Funduszu w papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz w papiery wartościowe określające świadczenia pieniężne, poręczane lub gwarantowane przez Skarb Państwa albo Narodowy Bank Polski, a także w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 605, 1595 i 2140);
- darowizny i zapisy;
- inne wpływy.

Fundusz Termomodernizacji i Remontów funkcjonuje od 2008, zastępując Fundusz Termomodernizacji, który istniał od 1999 roku.

Według wstępnych danych BGK fundusz dysponował według stanu na koniec I kwartału 2023 r. środkami w kwocie 175,0 mln zł. Zgodnie z planem finansowym funduszu na 2023 rok, zaplanowano w bieżącym roku wydatki na program TERMO w kwocie 151 mln zł, natomiast na program „Stop Smog” w kwocie 74,7 mln zł. Wydatki funduszu w

bieżącym roku będą realizowane również ze środków przekazanych do funduszu z budżetu państwa w ramach:

- części 18. - *Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo*. W ustawie budżetowej na 2023 r. zaplanowano na ten cel kwotę 139,4 mln zł. Ponadto w ramach rezerwy celowej budżetu państwa w części 83. poz. 10 - *Zadania w obszarze mieszkalnictwa*, zaplanowano kwotę 100,0 mln zł z przeznaczeniem na zasilenie funduszu;
- planowanego zasilenia Ministerstwa Klimatu i Środowiska na finansowanie programu „Stop Smog” w 2023 r. w kwocie 173,0 mln zł.

W I kwartale 2023 r. na realizację zadań finansowanych z funduszu przeznaczono środki w kwocie 8,6 mln zł w ramach realizacji programu TERMO oraz 4,8 mln zł w ramach programu „Stop Smog”. Beneficjentami środków wypłacanych z funduszu na realizację zadań opisanych powyżej są właściciele i zarządcy budynków wielorodzinnych oraz gminy działające na rzecz osób zagrożonych ubóstwem energetycznym.

2. Fundusz Dopłat

Ze środków funduszu pokrywane są wydatki związane z realizacją:

- 1) **programu dopłat do kosztów nabycia pierwszego mieszkania przez młodych ludzi „Mieszkanie dla Młodych”**. Program jest realizowany na podstawie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (Dz. U. z 2022 r. poz. 2628). i rozpoczął funkcjonowanie w 2014 roku. W latach 2014-2018 w ramach programu beneficjenci mogli uzyskać dofinansowanie wkładu własnego w związku z zacięgnięciem kredytu na nabycie pierwszego, samodzielnego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego na rynku pierwotnym oraz wtórnym. Zainteresowane małżeństwa i osoby mogły uzyskać kredyt w instytucjach kredytujących, które podpisały umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Od 2019 r. regulowane są wyłącznie zobowiązania związane z udzielaniem dodatkowego wsparcia w formie spłaty części kredytu. Wsparcie to jest udzielane na wniosek beneficjenta, który uprzednio uzyskał dofinansowanie wkładu własnego, w związku powiększeniem się rodziny beneficjenta o trzecie lub kolejne dziecko. Zgodnie z danymi otrzymanymi od Banku Gospodarstwa Krajowego, w I kwartale 2023 r. na realizację programu przeznaczono środki w kwocie 0,2 mln zł;

- 2) **programu popierania budownictwa mieszkaniowego „Społeczne budownictwo czynszowe”**. Program jest realizowany na podstawie ustawy z dnia 26 października 1995 r. o *społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2224, z późn. zm.). Został uruchomiony w 2015 r. (na gruncie przepisów ustawy z dnia 10 września 2015 r. o *zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1582, z późn. zm.), która weszła w życie w dniu 25 października 2015 r.) i będzie realizowany do 2025 roku. Program stanowi kontynuację programu finansowania społecznego budownictwa czynszowego realizowanego ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, który został zlikwidowany w 2009 r. Instrumentem wsparcia przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych w ramach programu jest udzielany przez Bank Gospodarstwa Krajowego, ze środków własnych Banku, preferencyjny kredyt. Natomiast z budżetu państwa przekazywana jest dopłata do oprocentowania (w wysokości 1,3 punktu procentowego powyżej stopy WIBOR trzymiesięczny), pokrywająca różnicę między oprocentowaniem nominalnym a preferencyjnym udzielonego wsparcia. W 2023 r. Bank Gospodarstwa Krajowego przeznaczy na akcję kredytową środki minimum w wysokości 513,0 mln zł, zaś dopłata do preferencyjnego oprocentowania ze środków budżetu państwa wynosi 66,4 mln zł. Zgodnie z przyjętymi założeniami programu, dodatkowe źródło finansowania wydatków z tytułu przysługujących Bank Gospodarstwa Krajowego dopłat do oprocentowania stanowią wpływy do Funduszu Dopłat, pochodzące ze spłat części umorzenia kredytów z byłego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, dokonywanych w związku z wykupem mieszkań w spółdzielniach mieszkaniowych oraz społecznych inicjatywach mieszkaniowych. W ramach programu społeczne inicjatywy mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe i spółki gminne mogą ubiegać się o preferencyjne finansowanie zwrotne na realizację przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych polegających na budowie mieszkań na wynajem lub lokali mieszkalnych, do których ustanowione zostanie spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu. Zgodnie z danymi otrzymanymi od Banku Gospodarstwa Krajowego, w I kwartale 2023 r. na realizację programu nie przeznaczono żadnych środków;
- 3) **programu budownictwa socjalnego i komunalnego**. Program jest realizowany na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o *finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych* (Dz. U. z 2022 poz. 377, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o *zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw*

lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 756, z późn. zm.) i funkcjonuje od 2007 r. Program polega na bezpośrednim wsparciu głównie gmin, którym udzielane jest wsparcie w formie bezzwrotnych grantów sięgających:

- ✓ 80% kosztów przedsięwzięcia w przypadku tworzenia mieszkaniowego zasobu gmin i zasobu interwencyjnego,
- ✓ 35% kosztów przedsięwzięcia w przypadku tworzenia społecznych czynszowych zasobów mieszkaniowych we współpracy z prywatnym inwestorem (w tym SIM/TBS) oraz
- ✓ 10% kosztów przedsięwzięcia polegającego na realizacji komunalnej infrastruktury społecznej i technicznej.

W ramach programu dofinansowywany jest także zakup tzw. byłych mieszkań zakładowych. Celem zapewnienia racjonalnego wykorzystania oferowanego wsparcia, dostępne w danym roku środki na realizację programu dzielone są na 5 pul, ze względu na rodzaj tworzonego zasobu. Są to:

- przedsięwzięcia polegające na tworzeniu mieszkaniowego zasobu gminy i zasobu interwencyjnego, do wysokości 40% łącznego limitu przeznaczanego na dany rok;
- przedsięwzięcia realizowane przez prywatnego inwestora (np. SIM/TBS), do wysokości 35% łącznego limitu przeznaczanego na dany rok;
- przedsięwzięcia remontowe realizowane przez SIM, do wysokości 15% łącznego limitu przeznaczanego na dany rok;
- przedsięwzięcia polegające na zakupie byłych mieszkań zakładowych, do wysokości 5% łącznego limitu przeznaczanego na dany rok;
- przedsięwzięcia infrastrukturalne, do wysokości 5% łącznego limitu przeznaczanego na dany rok.

Podział na ww. pule obowiązuje do końca I półrocza. Oznacza to, że środki niewykorzystane w poszczególnych pulach, dostępne są od 1 lipca również dla tych przedsięwzięć, dla których w I półroczu skończyła się dedykowana im pula środków. Realizację programu zapewniają środki budżetu państwa (w latach 2023-2025 przewidziano po 1 000,0 mln zł na każdy rok) oraz dodatkowe środki zgromadzone w Funduszu Doptat pochodzące m.in. z oszczędności Ministerstwa Rozwoju i Technologii

dokonanych w ramach innych, realizowanych zadań. W 2023 r. na finansowe wsparcie udostępniona została kwota 1 658,7 mln zł, natomiast zgodnie z danymi otrzymanymi od Banku Gospodarstwa Krajowego, w I kwartale 2023 r. na realizację programu przeznaczono środki w kwocie 169,3 mln zł;

- 4) **programu dopłat do czynszu w pierwszych latach najmu „Mieszkanie na Start”**. Program jest realizowany na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2021 r. poz. 2158, z późn. zm.) od 1 stycznia 2019 r. i adresowany jest do najemców nowych mieszkań i mieszkań poddanych działaniom rewitalizacyjnym w ramach współpracy inwestorów z gminami. Od 2021 roku z dopłat mogą skorzystać także najemcy lokali mieszkalnych lub budynków mieszkalnych jednorodzinnych realizowanych w formule „lokal za grunt” oraz najemcy, którzy wynajmują lokale mieszkalne albo budynki mieszkalne jednorodzinne w ramach Społecznych Agencji Najmu (SAN). Dopłaty otrzymują osoby spełniające warunki określone w ustawie (dochodowe, majątkowe, związane z użytkowaniem mieszkania). Wysokość dopłaty zależy od liczby osób w gospodarstwie domowym i jest zróżnicowana regionalnie. Zgodnie z danymi otrzymanymi od Banku Gospodarstwa Krajowego, w I kwartale 2023 r. na realizację programu przeznaczono środki w kwocie 2,3 mln zł.

Podstawą prawną funkcjonowania funduszu jest ustawa z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej, która weszła w życie 8 stycznia 2003 r. Fundusz został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego na podstawie art. 5 ust. 1 powyższej ustawy.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 wskazanej powyżej ustawy, środki funduszu tworzą:

- nadwyżki, o których mowa w art. 8 ust. 3 ustawy;
- zwroty dopłat, o których mowa w art. 9 ust. 3 i art. 10 ust. 2 ustawy;
- dochody z tytułu inwestowania przejściowo wolnych środków Funduszu w lokaty bankowe i papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, bądź poręczane lub gwarantowane przez Skarb Państwa, w listy zastawne oraz w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o którym mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1523, z późn. zm.);
- środki z budżetu państwa – w wysokości określonej w ustawie budżetowej;

- środki przekazane przez Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o *Krajowym Zasobie Nieruchomości* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1961, z późn. zm.);
- środki Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa przekazane na podstawie art. 331a ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o *społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2224, z późn. zm.);
- wpływy ze skarbowych papierów wartościowych;
- środki rezerwy celowej, o której mowa w art. 1411 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o *zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2023 r. poz. 225, z późn. zm.), przekazane w ramach realizacji działania „Inwestycje w energooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach” określonego w planie rozwojowym, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o *zasadach prowadzenia polityki rozwoju*;
- inne wpływy.

Fundusz dysponował według stanu na koniec I kwartału 2023 r. środkami w kwocie 1 650,8 mln zł. Zgodnie z planem finansowym funduszu na 2023 rok, zaplanowano w bieżącym roku wydatki w kwocie 2 475,1 mln zł. Wydatki funduszu w bieżącym roku będą realizowane również ze środków przekazanych do funduszu z budżetu państwa w ramach części 18. - *Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo*. W ustawie budżetowej na 2023 r. zaplanowano na ten cel kwotę 1 084,4 mln zł.

Zgodnie z danymi otrzymanymi od Banku Gospodarstwa Krajowego, w I kwartale 2023 r. na realizację zadań finansowanych z funduszu przeznaczono środki w kwocie 171,8 mln zł. Beneficjenci środków wypłacanych z funduszu zostali wskazani w zamieszczonych powyżej opisach poszczególnych programów finansowanych z funduszu.

3. Rządowy Fundusz Mieszkaniowy

Ze środków funduszu pokrywane są koszty i wydatki Banku Gospodarstwa Krajowego związane z udzielaniem gwarancji, w tym wypłaty z tytułu tych gwarancji i dokonywaniem spłat rodzinnych na poczet kapitału rodzinnych kredytów mieszkaniowych udzielonych z gwarancją Banku Gospodarstwa Krajowego. Gwarancjami mogą zostać objęte kredyty spełniające kryteria określone w ustawie z dnia 1 października 2021 r. o *rodzinnym kredycie mieszkaniowym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2008, z późn. zm.), udzielane przez banki, które zawarą

z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę o współpracy. Gwarancje są udzielane w trybie portfelowym.

Podstawą prawną funkcjonowania funduszu jest ustawa z dnia 1 października 2021 r. o *rodzinnym kredycie mieszkaniowym*. Fundusz został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego na podstawie art. 15 ust. 1 powyższej ustawy.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 wskazanej powyżej ustawy, środki funduszu pochodzą z:

- budżetu państwa;
- opłat prowizyjnych z tytułu gwarancji;
- wpływów z tytułu odzyskanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego kwot wypłaconych gwarancji;
- wpływów z tytułu zwrotu kwot, o których mowa w art. 8 ust. 7 ustawy;
- odsetek z tytułu oprocentowania środków Rządowego Funduszu Mieszkaniowego;
- wpływów z innych tytułów.

Rządowy Fundusz Mieszkaniowy funkcjonuje od 2022 roku.

Fundusz dysponował według stanu na koniec I kwartału 2023 r. środkami w kwocie 0,4 mln zł. Zgodnie z planem finansowym funduszu na 2023 rok, zaplanowano w bieżącym roku wydatki w kwocie 55,0 mln zł. Wydatki funduszu w bieżącym roku będą realizowane również ze środków przekazanych do funduszu z budżetu państwa w ramach części 18. - *Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo*. W ustawie budżetowej na 2023 r. w ramach rezerwy celowej budżetu państwa w części 83. poz. 10 - *Zadania w obszarze mieszkalnictwa*, zaplanowano kwotę 151,9 mln zł z przeznaczeniem na zasilenie funduszu.

Zgodnie z danymi otrzymanymi od Banku Gospodarstwa Krajowego, w I kwartale 2023 r. na realizację zadań finansowanych z funduszu przeznaczono środki w kwocie 0,2 mln zł. Beneficjentami środków wypłacanych z funduszu na realizację zadań opisanych powyżej są kredytobiorcy, w tym gospodarstwa domowe, które powiększyły się o drugie lub kolejne dziecko w okresie spłaty rodzinnego kredytu mieszkaniowego.

4. Fundusz Strefowy

Celem Funduszu Strefowego jest gromadzenie środków stanowiących wpływy z części podatku dochodowego od dochodów osiągniętych z działalności gospodarczej prowadzonej

na terenie specjalnych stref ekonomicznych. Fundusz został utworzony dla przedsiębiorców osiągających dochody z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie specjalnych stref ekonomicznych na podstawie zezwolenia uzyskanego przed 1 stycznia 2001 r. w celu częściowego zrehabilitowania tym przedsiębiorcom, korzyści utraconych w związku z postanowieniami Traktatu Akcesyjnego.

Wpłaty na rachunek funduszu pochodzą z wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych lub z podatku dochodowego od osób fizycznych i dokonywane są przez urzędy skarbowe właściwe dla podatników danej strefy ekonomicznej.

Środki funduszu są przeznaczane na wsparcie nowych inwestycji związanych z utworzeniem lub rozbudową przedsiębiorstwa należącego do podatnika, jak również z rozpoczęciem w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian produkcji lub procesu produkcyjnego.

Podstawą prawną funkcjonowania Funduszu Strefowego jest ustawa z dnia 2 października 2003 r. *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2005 r. *w sprawie przekazywania i rozliczania wpływów z podatku dochodowego na rachunek Funduszu Strefowego* (Dz. U. z 2013 r., poz. 734) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 marca 2006 r. *w sprawie udzielania wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego* (Dz.U. nr 59, poz. 409, z późn. zm.).

Fundusz, zgodnie z zapisami ustawy, funkcjonuje do roku 2023. Stan środków Funduszu Strefowego na koniec 2021 roku to 9,5 mln zł.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Piotr Uściński

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Do wiadomości

1. Pan Sebastian Skuza - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów;
2. Pani Agata Mrozek - Dyrektor Biura Ministra w Ministerstwie Rozwoju i Technologii;

3. Pani Bożena Pleczeluk - Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów w Ministerstwie Rozwoju i Technologii;
4. Pani Łucja Sromecka - Dyrektor Departamentu Rozwoju Inwestycji w Ministerstwie Rozwoju i Technologii.